

**Een Moestuin voor 'Heilige Boontjes'? Het Effect van Moral Grandstanding op Disengagement
in Online Morele Discussies met Morele Sensitiviteit als Moderatorvariabele**

Linde G. A. van Loon

Studentnummer: s4148207

Afdeling Psychologie, Rijksuniversiteit Groningen

PSB3E-BT15.2024-2025.3 Bachelor Scriptie

Supervisor: dr. E. W. Meerholz

Tweede Beoordelaar: dr. T. Kuppens

26 Juni 2025

**rijksuniversiteit
 groningen**

Samenvatting

Wereldwijd hebben mensen toegang tot het internet. Hier worden niet alleen luchtige plaatjes en video's gedeeld, maar ook belangrijke zaken, zoals moraliteit, worden besproken. Deze studie deed onderzoek naar het effect van *moral grandstanding* (morele zelfverheffing) op *disengagement* (terugtrekking) uit online morele discussies en naar het moderatie-effect van morele sensitiviteit hierop. De verwachting was dat blootstelling aan moral grandstanding een negatief effect zou hebben op engagement in morele discussies en dat dit effect sterker zou optreden bij individuen met een lage dan een hoge mate van morele sensitiviteit. In dit *between-subjects* experiment, zijn deelnemers willekeurig toegewezen aan een fictieve online discussie, met of zonder uitingen van moral grandstanding. Zowel engagement bij de morele discussie als morele sensitiviteit zijn met een online zelfrapportagelijst onderzocht. In dit onderzoek werd er een bijna-significant, negatief effect gevonden van moral grandstanding op engagement. Daarnaast werd er een significant, positief effect gevonden van morele sensitiviteit op engagement, maar morele sensitiviteit trad niet op als moderator op de relatie tussen moral grandstanding en engagement. Deze resultaten suggereren dat disengagement mogelijk een langetermijneffect van moral grandstanding kan zijn wanneer mensen hier herhaaldelijk aan worden blootgesteld. Daarnaast lijkt moral grandstanding ontmoedigend te werken voor zowel hoog- als laag sensitieve mensen. Toekomstig onderzoek zal zich moeten richten op de effectiviteit van online morele discussies, zodat er interventies ontworpen kunnen worden om het morele handelen in de samenleving daadwerkelijk positief te kunnen beïnvloeden.

Sleutelwoorden: moral grandstanding, online morele discussie, morele sensitiviteit, engagement

Abstract

Worldwide the internet is not only used to share lighthearted images and videos, but also to discuss important issues such as morality. Moral grandstanding is the use of moral talk to enhance one's own status. The effect of moral grandstanding on disengagement from online moral discussions was investigated in this study, with moral sensitivity moderating this relationship. It was hypothesized that moral grandstanding would have a negative effect on engagement in online moral discourse and that this effect would be stronger for low morally sensitive people than for highly morally sensitive people. In this between-subjects experiment, participants were randomly assigned to a fictional online discussion, either with or without moral grandstanding expressions. Both engagement in the moral discussion and moral sensitivity were measured using online self-report questionnaires. This study found a near-significant negative effect of moral grandstanding on engagement. Next to that, a positive significant relationship was found between moral sensitivity and engagement, however, no moderating effect was found. These results suggest that although one-time exposure to moral grandstanding appeared to be so bothering that people disengaged from the discussion, regardless of their moral sensitivity, disengagement probably is more of a long-term than a short-term effect of moral grandstanding. Future research is necessary to investigate the overall effectiveness of online moral discussions, so that interventions can be designed to positively influence moral behavior in society.

Keywords: moral grandstanding, online moral discussion, moral sensitivity, engagement

Een Moestuin voor ‘Heilige Boontjes’? Het Effect van Moral Grandstanding op Disengagement in Online Morele Discussies met Morele Sensitiviteit als Moderatorvariabele

Het internet laat ons in contact komen met mooie dingen, maar ook met immorele daden en morele onrechtvaardigheid. Dit gebeurt online zelfs veel meer dan mensen in het dagelijks leven zouden tegenkomen of in andere vormen van media (Hofmann et al., 2014). Filosofen als Plato en Kant waren al van mening dat moraliteit noodzakelijk is voor het goed functioneren van de samenleving en rechtvaardigheid (Plato & Larson, 1979; Kant et al., 2020). Echter zijn morele normen en waarden niet voor iedereen hetzelfde. Het leren over morele overtredingen kan sterke negatieve emoties bij mensen oproepen, zoals *moral outrage* (morele verontwaardiging of woede) (Crockett, 2017; Salerno & Peter-Hagene, 2013). De *public moral discourse* (online discussie over moraliteit) is de plek om te spreken over moraliteit en om morele overtredingen te belichten. Het heeft als doel om het morele denken en handelen van mensen in de samenleving te verbeteren (Tosi & Warmke, 2016). Omdat moraliteit en het gesprek hierover zo belangrijk zijn voor een samenleving, is het dus van belang dat mensen niet ontmoedigd raken en zich terugtrekken uit morele discussies.

*Moral grandstanding*¹ (morele zelfverheffing) wordt door Tosi en Warmke (2016) gedefinieerd als het gebruiken van morele praat, niet alleen om moraliteit te verbeteren, maar vooral om anderen te laten zien dat diegene moreel respectabel is. Moral grandstanding heeft verschillende negatieve consequenties, zoals het opwekken van irritatie, het ontwikkelen van een cynische houding tegenover het morele debat, *outrage exhaustion* (verontwaardigingsmoeheid) en groeps polarisatie (Tosi & Warmke, 2016). Deze consequenties lijken allemaal te leiden tot de ultieme uitkomst: *disengagement* (terugtrekking) uit het morele debat. Maar volgens filosoof Hobbes zal zonder gedeelde moraliteit de samenleving in een toestand van chaos en oorlog

¹ De termen ‘moral grandstanding’ en ‘grandstanding’ worden door elkaar heen gebruikt in dit rapport, maar verwijzen naar hetzelfde concept.

vervallen (Hobbes & Martinich, 2002). Het is daarom van groot belang om te onderzoeken of de effecten van moral grandstanding daadwerkelijk zo ver reiken als Tosi en Warmke (2016) beweren. De filosofen dragen zelf een oplossing aan om moral grandstanding uit te doven: bewustzijn over de motieven van het eigen gedrag en inzicht in de motieven van de grandstander zouden de manier veranderen hoe er op grandstanding wordt gereageerd (Tosi & Warmke, 2020). In dit onderzoek wordt dit bewustzijn benaderd met morele sensitiviteit. Dit is een breed concept en omvat onder andere het herkennen van morele kwesties en het bewustzijn van de impact die hun eigen acties hebben op zichzelf en op andere mensen (Rest, 1984). In dit onderzoek is daarom gekeken of het effect van moral grandstanding op disengagement uit online morele discussies afhangt van de mate van morele sensitiviteit.

(Dis)engagement

Engagement is een multidimensioneel concept en bestaat onder andere uit een gedragsmatige, emotionele en een cognitieve component (Smillie et al., 2016; Wu et al., 2013). Zo kan iemand bijvoorbeeld positieve gevoelens ervaren bij de morele discussie (emotionele engagement), gaan nadenken over zijn eigen standpunten (cognitieve engagement) of zijn ideeën met anderen delen (gedragsmatige engagement). Om morele discussies op een goede manier te laten verlopen, is het van belang dat de deelnemers betrokken blijven bij het morele onderwerp waar de discussie over gaat. Interesse in het morele onderwerp en intelligentie zijn twee voorbeelden die deze engagement met de inhoud van de morele discussie aan lijken te wakkeren (Smillie et al., 2016).

Er zijn enkele factoren bekend die disengagement in online discussies kunnen aanwakkeren. Zo kan het afdwalen naar een ander onderwerp als een vorm van disengagement worden gezien, net zoals het uiten van kritiek op conventionele overtredingen in de discussie (Flowerree & Satta, 2023). Ook blijkt dat het oneens zijn met het onderwerp in een online politieke discussie voor disengagement kan zorgen (Duggan & Smith, 2016). Daarnaast wijzen Tosi en Warmke (2016) op

een ander fenomeen dat mogelijk een sterke invloed kan hebben op disengagement in online morele discussies, namelijk moral grandstanding.

Moral Grandstanding

Een bijdrage leveren aan morele discussies om te laten zien dat iemand morele kwaliteiten bezit zoals een indrukwekkende inzet voor gerechtigheid, een hoge mate van morele fijngevoeligheid of ongeëvenaarde empathische krachten, wordt moral grandstanding genoemd (Tosi & Warmke, 2016). De grandstander probeert aan de hand van morele uitspraken zijn *recognition desire* (het verlangen om erkenning te krijgen) te vervullen (Tosi & Warmke, 2016). De twee onderzoekers stellen dat hierdoor het morele gesprek een pronkproject geworden is en daarmee het doel van de morele discussie, het verbeteren van de moraliteit, wordt ondermijnt. Moral grandstanding kan zich uiten in vijf verschillende vormen: (1) *piling on*; het herhalen van een standpunt om te laten zien bij welke groep men hoort, (2) *ramping up*; het maken van een nog extremere claim om de ander te overtreffen, (3) *trumping up*; het creëren van morele problemen die er eigenlijk niet zijn, (4) een overdreven emotionele reactie tonen en (5) *self-evidence* (vanzelfsprekendheid) claimen (Tosi & Warmke, 2016).

Om vier specifieke redenen wordt er gedacht dat grandstanding kan leiden tot disengagement van de morele discussie. Ten eerste kan moral grandstanding volgens Tosi en Warmke (2016) zorgen voor irritatie. Disengagement ontstaat dan doordat de deelnemers zich gaan bezighouden met het uiten van hun frustratie of dat ze zich helemaal terugtrekken uit de morele discussie. Ten tweede kan moral grandstanding bij het online publiek zorgen voor het ontwikkelen van een sceptische houding over de oprechtheid van die bijdrage (Tosi & Warmke, 2016). Dit kan leiden tot een afkeer van of een cynische houding over het morele debat. Hierdoor vermindert de sociale waarde van morele praat, waardoor morele discussies minder serieus worden genomen en de betrokkenheid afneemt (Tosi & Warmke, 2020). Ten derde kan moral grandstanding zorgen voor verontwaardigingsmoeheid (Tosi & Warmke 2016). Omdat schokkend nieuws steeds frequenter en

extremer voorkomt, kan dit zorgen voor moral outrage en het online uiten van overdreven emotionele reacties (Crockett, 2017). De overmatige blootstelling aan boosheid van anderen in morele discussies kan leiden tot gewenning, waardoor de emotionele impact van boosheid afneemt (McSweeney & Swindell, 1999). Boosheid verliest hierdoor zijn signalerende waarde voor morele overtredingen (Salerno & Peter-Hagene, 2013; Tosi & Warmke, 2020). Zo kan de ernst van morele kwesties dus over het hoofd worden gezien en leiden tot algemene disengagement in online morele discussies. Ten vierde kan moral grandstanding zorgen voor groepspolarisatie (Tosi & Warmke, 2016). Mensen nemen steeds extremere standpunten in omdat ze hun relationele sociale positie ten opzichte van de ander willen behouden, evenals hun reputatie en hun zelfbeeld (Sunstein, 2002). Volgens Tosi en Warmke (2020) kunnen deze gepolariseerde standpunten niet alleen bijdragen aan onwaarschijnlijke claims om elkaar te overtreffen – wat zorgt voor een toenemende cynische houding tegenover het morele debat – maar creëert het ook een negatieve sfeer waardoor mensen met een gematigde mening zich niet welkom voelen en afhaken. Onderzoek bevestigt dit patroon in politieke discussies; disproportioneel veel mensen met een gematigde mening haken af (Loury, 1994). Om deze vier redenen wordt er dus verwacht dat moral grandstanding een negatief effect heeft op engagement in de morele discussie. Echter wordt er verwacht dat de sterkte van het effect van moral grandstanding op engagement afhangt van een andere variabele, namelijk morele sensitiviteit.

Morele Sensitiviteit

De huidige definitie van morele sensitiviteit omvat verschillende dimensies (Jordan, 2007), waaronder het interpreteren van de reacties en gevoelens van anderen (Brabeck et al., 2000; Rest et al., 1999; Sadler, 2004), het hebben van empathie en het vermogen om zich in de rol van anderen te verplaatsen (Sadler, 2004) het begrijpen van hoe iemands acties invloed kunnen hebben op het welzijn van zowel zichzelf als anderen (Butterfield, Trevino, & Weaver, 2000; Rest et al., 1999) en het maken van gevolgtrekkingen uit het gedrag van anderen en daar op een gepaste manier op

reageren (Brabeck et al., 2000; Rest et al., 1999). Morele sensitiviteit is één aspect uit het vier-componenten model van moraliteit (Rest 1984, Rest et al., 1999). De andere drie componenten van het model zijn moreel beoordelingsvermogen, morele motivatie en moreel karakter. Deze componenten zijn niet onafhankelijk, maar hebben een dynamische interactie met elkaar. Hoewel alle vier de componenten een rol spelen in moreel gedrag, wordt er in dit onderzoek de nadruk gelegd op morele sensitiviteit. Dit aangezien morele sensitiviteit noodzakelijk is om morele kwesties in complexe situaties te herkennen, en hier op gepaste wijze op te kunnen reageren (Jordan, 2007).

Er is nog vrij weinig bekend over de relatie tussen morele sensitiviteit en andere variabelen in de context van morele debatten. Maar er is wel onderzoek gedaan naar welke factoren invloed lijken te hebben op morele sensitiviteit. Zo laat onderzoek zien dat een competitieve omgeving kan leiden tot meer morele sensitiviteit (Reynolds, 2006). Dit zou kunnen komen doordat mensen in een competitieve omgeving meer aandachtig zijn voor potentieel gevaarlijke componenten in de omgeving (Jordan, 2007). Zo kan een moreel debat met grandstanders ook worden gezien als een competitieve omgeving met als doel te vergelijken wie de beste morele kwaliteiten bezit. Toch bestaan hier nog individuele verschillen in en kunnen individuen meer of minder moreel sensitief zijn. Onderzoek naar morele sensitiviteit laat zien dat een hoge mate van deze eigenschap drie positieve effecten met zich meebrengt. Ten eerste zijn individuen met een hoge mate van morele sensitiviteit geneigd om prosociaal gedrag te vertonen (French et al., 2018). Ten tweede helpt morele sensitiviteit bij het maken van ethische keuzes (Luo et al., 2023) en ten derde is het een voorspellende factor van moreel redeneren, wat de naleving van morele standaarden bevordert (Yoder & Decety, 2014). Tosi en Warmke gaan er ook van uit dat een *virtuous* (moreel goed) persoon niet gauw een grandstanding bijdrage zal leveren aan de morele discussie, omdat dit individu niet wordt aangestuurd door egoïstische motivatie (Tosi & Warmke, 2020).

Er wordt dus verwacht dat morele sensitiviteit een rol kan spelen bij het effect van moral grandstanding op disengagement. Niet alleen omdat moreel sensitieve mensen het vermogen

hebben om morele kwesties te identificeren in complexe situaties, empathie hebben en hier op een gepaste wijze op kunnen reageren. Maar ook omdat onderzoek laat zien dat individuen met een hoge mate van morele sensitiviteit sociale informatie door een morele lens bekijken en gevoeliger zijn voor het herkennen van morele kwesties in sociale contexten (Sparks, 2015). Dit kan sterke cognitieve en emotionele reacties oproepen in morele situaties (Gao en Mao, 2024). Om deze redenen wordt verwacht dat individuen met een hoge mate van morele sensitiviteit meer betrokken en toegewijd zijn bij het voeren van morele discussies dan individuen met een lage mate van morele sensitiviteit. Omdat de betrokkenheid bij morele onderwerpen groter kan zijn, wordt er verwacht dat morele sensitiviteit als een buffer kan werken tegen het storende gedrag van de grandstander. Hierdoor zouden individuen met een hoge morele sensitiviteit minder snel afhaken bij het morele debat dan iemand die deze buffer niet heeft. De verwachting is dus dat mensen die hoog scoren op morele sensitiviteit weinig disengagement laten zien in morele discussies wanneer ze worden blootgesteld aan moral grandstanding, terwijl er verwacht wordt dat mensen die laag scoren op morele sensitiviteit veel disengagement zullen laten zien wanneer ze worden blootgesteld in morele discussies.

Huidig Onderzoek

Het huidige onderzoek is relevant om drie redenen. Ten eerste omdat dit onderzoek een van de weinig experimentele onderzoeken naar moral grandstanding is (Savejnarong et al., 2022). De meeste papers over de effecten van moral grandstanding zijn namelijk ofwel theoretisch van aard (Flowerree & Satta, 2023; Levy, 2020; Tosi & Warmke, 2016, 2020; Westra, 2021), ofwel correlationeel (Grubbs et al., 2020). Ten tweede omdat het effect van moral grandstanding op disengagement de ultieme negatieve consequentie lijkt te zijn (Tosi & Warmke, 2016; 2020). Daardoor is het een essentiële claim om te testen. Als blijkt dat dit effect niet bestaat, heeft dit behoorlijke grote gevolgen voor de ideeën over grandstanding. Ten derde is dit onderzoek relevant omdat morele sensitiviteit nog niet eerder onderzocht is in de context van moral grandstanding.

Hoewel het een belangrijke factor is in de totstandkoming van moreel gedrag en ethisch handelen (Rest, 1984).

Methode

Participanten & Onderzoeksopzet

De dataset bevatte 254 observaties. In totaal zijn 106 observaties uit de dataset gehaald om de volgende redenen. Er zijn 98 observaties uit de dataset verwijderd omdat de vragenlijst incompleet was. Dit aantal was hoog, maar omvatte zowel de mensen die de vragenlijst alleen hebben aangeklikt en weer hebben afgesloten, als de mensen die niet tot de controlevraag over serieuze deelname aan het einde van de vragenlijst hebben ingevuld. Van die 98 observaties met een incomplete vragenlijst zijn 75 datapunten nooit aan het eerste gedeelte van de vragenlijst begonnen, de moderatorvariabelen, of hebben deze niet volledig afgerond. Slechts 23 deelnemers zijn tot de manipulatie gekomen en slechts elf deelnemers daarvan hebben enig item van de afhankelijke variabelen ingevuld. Uiteindelijk hebben 156 participanten de vragenlijst tot en met de controlevraag over de serieuze deelname ingevuld. Uit die groep observaties zijn er nog twee deelnemers verwijderd omdat zij aangaven dat zij de vragenlijst niet serieus hadden ingevuld. Van de overgebleven 154 deelnemers zijn er toen nog zes observaties uit de dataset verwijderd omdat deze deelnemers geen toestemming gaven om hun onderzoeksresultaten te gebruiken voor het daadwerkelijke onderzoeksdoeleinde, nadat ze hierover volledig geïnformeerd waren. Na het verwijderen van deze zes deelnemers, bleef er een dataset over met de antwoorden van 148 deelnemers.

Deze groep participanten bestond uit 61 mannen (41,2%), 84 vrouwen (56,8%) en drie personen gaven aan dat hun geslacht anders gedefinieerd was of wilden dit niet vertellen (2,0%). De deelnemers hadden een leeftijd tussen de 18 en 63 jaar ($M = 27,24$; $SD = 10,41$). De deelnemers zijn geworven uit de persoonlijke netwerken van het onderzoeksteam en daarbuiten. Deelnemers zijn persoonlijk benaderd via WhatsApp, of via andere sociale media zoals Instagram of Reddit.

Participanten zijn uitgenodigd met de vraag of ze wilden deelnemen aan een onderzoek over hoe online discussies worden ervaren. Er was geen compensatie voor de deelname. Door de deelnemers op deze manier te benaderen is de steekproef een gelegenheidssteekproef geworden. Deelnemers moesten minstens 18 jaar oud zijn, de Engelse taal voldoende beheersen en actief toestemming geven voor het gebruik van hun resultaten in het onderzoek.

Dit onderzoeksopzet had een *between-subjects design*. De onafhankelijke variabele in dit onderzoek was moral grandstanding en had twee manipulatiecondities; een controlegroep en een moral grandstanding groep. De participanten werden willekeurig toegewezen aan een van deze twee condities. De afhankelijke variabele was de mate van engagement bij het onderwerp van het moreel debat. De moderatorvariabele was de zelf-gerapporteerde mate van morele sensitiviteit. Deze studie was onderdeel van een groter onderzoeksproject met meerdere afhankelijke en moderatorvariabelen. Deze worden hier niet in detail nader toegelicht, maar zijn te vinden in Appendix A. Zowel de verschillende moderatorvariabelen als de afhankelijke variabelen zijn in een willekeurige volgorde aan de participanten gepresenteerd.

Materialen & Procedure

Dit onderzoek was goedgekeurd door de Ethische Commissie van de Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen. Het experiment werd online via Qualtrics afgenomen en had een duur van 15 tot 20 minuten. Deelnemers werden uitgenodigd voor een onderzoek naar de manier waarop online discussies worden ervaren. Er werd uitgelegd dat deze online discussie zou gaan over genetische manipulatie. Alle deelnemers hebben actief consent gegeven voor het gebruik van hun gegevens in het onderzoek.

Morele Sensitiviteit

De moderatorvariabele, de mate van zelf-gerapporteerde morele sensitiviteit, werd als eerste gemeten ($\alpha = .79$). De items die hiervoor gebruikt zijn komen uit het *Comprehensive Instrument Measuring Morality* (CIMM) (Munir et al., 2019). Dit instrument is gebaseerd op het vier-

componenten model van moraliteit van Rest (1984, Rest et al., 1999). Het volledige instrument bevatte 125 items. Maar omdat het afnemen van de volledige CIMM een te grote belasting voor de participanten zou zijn geweest, is ervoor gekozen om hier een selectie van tien items uit te maken. Aangezien de vier componenten van moraliteit niet onafhankelijk van elkaar zijn, maar een dynamische interactie met elkaar hebben (Rest, 1984), is ervoor gekozen om niet alleen uit de subschaal morele sensitiviteit items te selecteren, maar ook uit de andere subschalen. Deze items waren vanwege hun hoge indrukvaliditeit geselecteerd om aan te sluiten bij de multidimensionele definitie van morele sensitiviteit, in de context van online discussies. Vijf vragen komen uit de subschaal morele sensitiviteit en vijf vragen kwamen uit de subschalen moreel beoordelingsvermogen en moreel karakter. Twee voorbeelditems zijn: *"I take care how my daily routine affects other people"* en *"I also try to understand the point of view of people whose opinions are contrary to my opinion"*. Het volledige overzicht van de vragen over morele sensitiviteit zijn te vinden in Appendix B. Alle vragen zijn gemeten op een 7-punts Likert-schaal, van *'strongly disagree'* tot *'strongly agree'* en waren in willekeurige volgorde aan de participanten getoond.

Moral Grandstanding

De onafhankelijke variabele, moral grandstanding, werd gemanipuleerd door de participanten willekeurig toe te wijzen aan een van twee verschillende condities: blootstelling aan een fictieve, online discussie met of zonder moral grandstanding. De discussie ging over het genetisch manipuleren van menselijke embryo's. Er is voor dit specifiek onderwerp gekozen omdat er voldaan moest worden aan vijf eisen: (1) Het onderwerp moest moreel van aard zijn, (2) het onderwerp moest politiek van aard zijn, (3) er moesten overtuigende voor- en tegenargumenten mogelijk zijn, (4) er mochten nog geen sterke meningen over het onderwerp gevormd zijn en (5) het onderwerp moest relevant zijn voor diverse bevolkingsgroepen. Om de ecologische validiteit van het onderzoek zo groot mogelijk te maken, is ervoor gekozen om de fictieve online discussie in een X-format (voorheen Twitter) weer te geven. Dit idee is afgeleid van het onderzoek van Savejnarong en

collega's (2022). De discussie in dit onderzoek bestond uit een tweet naar de kop van een neutraal wetenschappelijk artikel over het genetisch manipuleren van menselijke embryo's (Yehya, 2024) met daaronder vier reacties (Figuur C1, Figuur C2, Figuur C3). De manipulatie was tot en met de derde reactie identiek gehouden voor beide condities en alleen de vierde reactie was verschillend, om zo te voldoen aan het *ceteris paribus*-principe en confounds te elimineren. De reacties waren afwisselend voor of tegen genetische modificatie, waarbij de grandstander argumenten aandroeg vóór deze procedure. In de controleconditie is ervoor gekozen om argumenten aan te dragen op een rationele en nuancerende manier (Figuur C2). Maar in de grandstanding-conditie is ervoor gekozen om argumenten aan te dragen waarbij meerdere prototypische manifestaties van moral grandstanding waren verwerkt (Figuur C3) (Tosi & Warmke, 2016). Deze uitingen van moral grandstanding zijn in Tabel C1 verder toegelicht. Zo luidde de opmerking in de controleconditie bijvoorbeeld: *"However, if we have the ability to prevent genetic disorders and reduce suffering shouldn't we at least consider it?"* Terwijl de grandstander dit punt minder genuanceerd overbracht: *"How can anyone in good conscience stand in the way of such obvious progress? That is clearly not ethical in any way."* Er is geprobeerd om de twee tweets vergelijkbaar te maken op de hoeveelheid argumenten en de lengte van de tweet. Een verschil met het onderzoek van Savejnarong en collega's (2022) is dat in dit onderzoek ervoor gekozen is om de profielfoto's en gebruikersnamen van de X-accounts wazig te maken en de informatie over het aantal reacties, *likes* en *retweets* blanco te houden. Op die manier kon er geen informatie worden afgeleid over de identiteit van de *commenters* en de invloed van hun reactie. Alle deelnemers kregen vooraf de instructie om de discussie aandachtig te lezen en achteraf werd de laatste reactie, de opmerking met of zonder grandstanding, nogmaals aan de participanten getoond. Er werd een optie aangeboden om de afbeelding te downloaden zodat deze later in de vragenlijst nog geraadpleegd kon worden.

(Dis)engagement bij het Onderwerp

De afhankelijke variabele is de mate van engagement bij het onderwerp van de morele discussie. Er is in de literatuur geen bestaande schaal gevonden over de mate van disengagement of engagement in discussies. Daarom zijn er *a priori* negen vragen opgesteld die de mate van engagement in de morele discussie lijken te meten ($\alpha = .76$). Er is hierbij nagedacht over de drie componenten van engagement (affectief, cognitief en gedragsmatig) (Smillie et al., 2016; Wu et al., 2013) en de context waarin engagement plaatsvindt, namelijk binnen online discussies. Twee voorbeelditems zijn: *“I found the discussion thought-provoking”* en *“I felt motivated to share my thoughts on gene modification after reading the discussion”*. Een overzicht van alle items over engagement zijn te vinden in Appendix D. Alle vragen zijn gemeten op een 7-punts Likert-schaal, van ‘strongly disagree’ tot ‘strongly agree’ en zijn wederom in willekeurige volgorde aan de deelnemers getoond. Bij de negen vragen zat echter één vraag die Warmke en Tosi (2016) en Flowerree en Satta (2023) als een problematische vorm van engagement zouden omschrijven. Dit omdat het wel een mate van emotionele betrokkenheid weergeeft, maar waarbij er toch sprake is van disengagement van het morele onderwerp. Het item *“I wanted to share my frustration after reading certain parts of the discussion”*, is daarom uit de analyse gehaald.

Manipulatiecheck

Nadat alle variabelen gemeten waren, zijn er nog vier extra zaken onderzocht. Allereerst is er gemeten of de manipulatie het gewenste effect had veroorzaakt bij de deelnemers. Er werd daarom gevraagd in hoeverre de deelnemers het eens waren met de volgende stelling: *“The last person to comment (the one you were asked to focus on) was commenting primarily out of a desire to come across as morally just, rather than out of genuine moral concern”*. Deze manipulatiecheck is gemeten op een 7-punts Likert-schaal, van ‘strongly disagree’ tot ‘strongly agree’. Daarna zijn demografische variabelen gemeten zoals leeftijd en geslacht. Vervolgens is er gevraagd of de deelnemers serieus aan het onderzoek hebben meegedaan. Waarbij uitgelegd werd dat er geen negatieve consequenties zouden zijn voor de deelnemers die aangaven de vragen niet serieus te

hebben beantwoord. Tot slot werden de deelnemers ingelicht over het ware onderzoeksdoeleinde en werd er opnieuw om toestemming gevraagd voor het gebruik van hun gegevens in dit onderzoek.

Resultaten

De data-analyse is uitgevoerd door middel van *IBM SPSS Statistics* versie 28. Voor de moderatie-analyse is er gebruikgemaakt van de PROCESS voor SPSS (Hayes, 2013). Er is in de data geen aanleiding gevonden om aan te nemen dat de statistische assumpties geschonden zijn. Er is één uitbijter gevonden in de data, maar na bestuderen van de antwoorden is ervoor gekozen om deze observatie niet uit de dataset te verwijderen.

Manipulatiecheck

Om te testen of onze manipulatie werkte zoals die was bedoeld, is er een ANOVA-analyse uitgevoerd met de moral grandstanding-manipulatie als onafhankelijke variabele en de score van de manipulatiecheck als de afhankelijke variabele. Zoals verwacht scoorden participanten in de grandstanding-conditie hoger ($M = 4.25$, $SD = 1.32$) op het manipulatiecheck-item dan de participanten in de controleconditie ($M = 3.15$, $SD = 1.40$). De deelnemers in de moral grandstanding-conditie hadden dus enigszins de indruk dat de persoon in kwestie een bijdrage aan de discussie leverde vanuit een verlangen om moreel rechtvaardig over te komen, terwijl dit aanzienlijk minder werd ervaren door de deelnemers in de controleconditie. Dit effect was statistisch significant, $F(1, 146) = 24.12$, $p < .01$.

Hypothesetoetsing

In dit onderzoek waren er twee hypothesen: (a) er werd verwacht dat moral grandstanding een negatief effect zal hebben op engagement en (b) bij mensen die laag scoren op morele sensitiviteit, werd er verwacht dat blootstelling aan moral grandstanding zal leiden tot een sterke afname in engagement; terwijl er voor mensen die hoog scoren op morele sensitiviteit werd verwacht dat blootstelling aan moral grandstanding zal leiden tot een minder sterke afname in engagement. Om deze hypothesen te toetsen, was er een statistische analyse uitgevoerd met de

grandstanding-manipulatie als de onafhankelijke variabele, engagement als afhankelijke variabele en morele sensitiviteit als moderatorvariabele. In lijn met de verwachting van de eerste hypothese, is er een negatief effect gevonden van moral grandstanding op engagement. Hoewel het effect niet statistisch significant was, $t(147) = -1.89, p = .06$, waren participanten in de grandstanding-conditie minder engaged bij het onderwerp van het debat ($M = 4.48, SD = 0.96$) dan de participanten in de controleconditie ($M = 4.73, SD = 0.81$). In contrast met wat er was voorspeld, werd er geen moderatie-effect van morele sensitiviteit tussen moral grandstanding en engagement gevonden, $t(147) = 0.27, p = .79$. Morele sensitiviteit had wel een significant, positief effect op engagement in het morele debat, $t(147) = 2.89, p < .01$. Hoe hoger de score op zelf-gerapporteerde morele sensitiviteit, hoe hoger de score op engagement bij het morele onderwerp.

Discussie

In dit onderzoek zijn de hypothesen getoetst dat (a) moral grandstanding een negatief effect zal hebben op engagement bij het morele onderwerp in online discussies en dat (b) bij mensen die laag scoren op morele sensitiviteit blootstelling aan moral grandstanding zal leiden tot een sterke afname in engagement; terwijl mensen die hoog scoren op morele sensitiviteit blootstelling aan moral grandstanding zal leiden tot een minder sterke afname in engagement. Beide hypothesen werden in dit onderzoek niet statistisch significant ondersteund door de resultaten. Echter was het effect van moral grandstanding op disengagement wel in lijn met de voorspelling en bijna significant ($p = .06$). Zoals verwacht werd uit de literatuur, had de moderator morele sensitiviteit een positief hoofdeffect op engagement.

Het feit dat er in dit onderzoek geen statistisch significant effect gevonden is van moral grandstanding op disengagement, is enigszins verrassend, aangezien de literatuur aangeeft dat dit een duidelijk gevolg van moral grandstanding kan zijn (Tosi & Warmke, 2016; 2020). Dat er een hoofdeffect is gevonden tussen morele sensitiviteit en engagement is niet bijzonder, omdat er in de literatuur naar voren komt dat er bij individuen die hoog scoren op morele sensitiviteit sterke

emotionele en cognitieve reacties worden opgeroepen wanneer ze kennis krijgen over overtredingen van morele normen (Gao en Mao, 2024; Salerno & Peter-Hagene, 2013). Daardoor is het wel opvallend dat er geen buffereffect gevonden is van morele sensitiviteit op het effect tussen moral grandstanding en disengagement. Aangezien er verwacht werd dat mensen die hoog scoren op morele sensitiviteit zich minder zouden laten ontmoedigen door een grandstander dan mensen die laag scoren op morele sensitiviteit. Maar het lijkt dus alsof grandstanding voor zowel hoog- als laag-sensitieve mensen ontmoedigend werkt in morele discussies.

Er zijn twee mogelijke redenen die een verklaring kunnen geven waarom er geen statistisch significant effect gevonden is tussen moral grandstanding en disengagement. Ten eerste zou het ontbreken van een significant effect kunnen komen doordat de deelnemers maar eenmalig zijn blootgesteld aan moral grandstanding. De literatuur over moral grandstanding was doorgaans theoretisch van aard (Flowerree & Satta, 2023; Levy, 2020; Tosi & Warmke, 2016, 2020; Westra, 2021) en sprak vooral over de effecten van herhaaldelijke – niet eenmalige – blootstelling aan moral grandstanding. Maar in de literatuur werd verontwaardigingsmoeheid al eens een langetermijneffect genoemd (Crockett, 2017). Het zou optreden na herhaalde blootstellingen aan overmatige woede (Crockett, 2017), waardoor er sprake is van gewenning en boosheid zijn impact zou verliezen (McSweeney & Swindell, 1999; Salerno & Peter-Hagene, 2013, Tosi & Warmke, 2020). Wellicht werkt dit hetzelfde voor het ontwikkelen van een cynische houding over morele discussies. Er wordt namelijk geclaimd dat een klein beetje scepticisme al kan uitgroeien tot cynisme door *naive cynicism*, een cognitieve bias waarbij mensen de motieven van anderen egocentrisch inschatten (Kruger & Gilovich, 1999). Maar een sceptische houding over de intentie van één persoon ontwikkelt zich wellicht alleen tot een algemene cynische houding over morele discussies, wanneer iemand herhaaldelijk wordt blootgesteld aan moral grandstanding. Ondanks de eenmalige blootstelling is er toch een bijna-significant effect gevonden tussen grandstanding en disengagement. Dit kan betekenen dat moral grandstanding dus wellicht een sterker fenomeen is

dan oorspronkelijk werd gedacht. Ten tweede zou het ontbreken van een effect tussen moral grandstanding en disengagement verklaard kunnen worden doordat de discussie in de manipulatie eindigde bij de opmerking van de grandstander, waardoor verdere polarisatie van standpunten niet mogelijk was. Hierdoor kon de sfeer in de discussie zich niet verder negatief ontwikkelen en niet om die reden voor disengagement zorgen (Tosi & Warmke, 2020). Bovendien was er geen ruimte voor nog extremere vervolgreacties, waardoor er ook geen onwaarschijnlijke claims in de discussie opdoken die een cynische houding over het morele debat hadden kunnen aanwakkeren (Tosi & Warmke, 2020).

Het feit dat er wel een statistisch significant, positief effect gevonden is van morele sensitiviteit op engagement, maakt om de volgende drie redenen duidelijk dat methodologische fouten konden worden uitgesloten als verklaring voor het ontbreken van een moderatie-effect van morele sensitiviteit op de relatie tussen moral grandstanding en engagement. Ten eerste omdat het erop wijst dat het meetinstrument een onderscheidend vermogen had voor verschillende niveaus van morele sensitiviteit. Ten tweede wijst deze variabiliteit in morele sensitiviteit erop dat de steekproef op dit kenmerk heterogeen was. Ten derde had het meetinstrument een hoge criteriumvaliditeit omdat deze verschillende mate van morele sensitiviteit logisch samenhangen met de verschillen in gedrag die volgens de literatuur verwacht werden.

De afwezigheid van een moderatie-effect lijkt dus inhoudelijk relevant en kan door de volgende twee redenen verklaard worden. Ten eerste kan het ontbreken van een buffereffect komen doordat moral grandstanding zo storend is, dat zelfs een hoge mate van morele sensitiviteit hier niet tegen opgewassen zou zijn. Dit is terug te zien in de suggesties van Tosi en Warmke om op een goede manier met moral grandstanding om te gaan. Zij raadden aan om de frustratie te laten zakken, maar schonken geen aandacht aan mogelijk individuele verschillen in weerbaarheid tegen moral grandstanding (Tosi & Warmke, 2020). Ten tweede kan het ontbreken van een significant effect verklaard worden doordat morele sensitiviteit mogelijk niet fungeert als buffer tegen

grandstanding, maar op een andere manier invloed heeft op morele discussies. Het zou zo kunnen zijn dat mensen met een hoge mate van morele sensitiviteit eerder geneigd zijn om actief deel te nemen aan morele discussies of sterke argumenten aandragen, dan te volharden in een discussie met grandstanders waar een negatieve sfeer heerst.

Op basis van de gevonden resultaten kan worden gesteld dat moral grandstanding een fenomeen is dat succesvol gemanipuleerd kan worden en effect heeft op online morele discussies. Uit de literatuur werd verwacht dat moral grandstanding een negatief effect zou hebben op engagement in morele discussies, maar dit effect kon door dit onderzoek niet voldoende onderbouwd worden. Dit zou mogelijk verklaard kunnen worden doordat de deelnemers slechts eenmalig werden blootgesteld aan grandstanding, terwijl disengagement wellicht pas optreedt na herhaaldelijke blootstelling. Maar het vinden van een bijna-significant effect van grandstanding op disengagement kan de impact van dit fenomeen zelfs enigszins bevestigen: zelfs bij eenmalige blootstelling aan moral grandstanding lijken er al enige negatieve effecten zichtbaar. Er is wel een significant, positief effect gevonden tussen morele sensitiviteit en engagement, wat verheldering geeft over het ontbreken van een moderatie-effect van morele sensitiviteit op de relatie tussen grandstanding en engagement. Moral grandstanding heeft een negatief effect op online morele discussies, zowel bij individuen met een hoge als een lage mate van morele sensitiviteit.

Beperkingen

Dit onderzoek heeft inzicht gegeven over de relatie tussen moral grandstanding, (dis)engagement en morele sensitiviteit, echter moeten er vier methodologische beperkingen worden erkend. Ten eerste was morele sensitiviteit vatbaar voor een *social desirability bias*, het geven van sociaal wenselijke antwoorden. Dit omdat morele sensitiviteit wordt aangemoedigd door de samenleving en een gunstig zelfbeeld kan creëren (Zhu et al., 2024). Mocht de score op morele sensitiviteit vertekend zijn geweest, dan heeft dit een negatieve impact gehad op de betrouwbaarheid van de resultaten (Zerbe & Paulhus, 1987). Bij inspectie van de scores van morele

sensitiviteit viel op dat het gemiddelde hoog lag en de resultaten weinig spreiding vertoonden ($M = 5.50$, $SD = 0.62$) waarbij slechts drie deelnemers een gemiddelde score van minder dan 4.20 hadden (“*neither agree nor disagree*”). Echter is er in dit onderzoek een significant, positief hoofdeffect van morele sensitiviteit op engagement gevonden. Dit betekent dat er voldoende spreiding in de steekproef aanwezig was en dat deze spreiding logisch verband hield met engagement, zoals verwacht werd uit de literatuur. Ondanks de verhoogde kans op sociaal wenselijke antwoorden, is het dus niet aannemelijk dat dit een negatieve impact heeft gehad op de betrouwbaarheid van de resultaten. Ten tweede kon de gebruikte steekproef minder representatief zijn geweest voor de populatie, omdat deze werden geworven uit de persoonlijke netwerken van de onderzoekers, in plaats van met een *stratified sampling* techniek. Hierdoor kon de verdeling op het gebied van intelligentie of opleidingsniveau in deze steekproef mogelijk niet accuraat de verdeling in de populatie weerspiegelen. Dit kan een vertekend beeld hebben gegeven van de resultaten, aangezien er van intelligentie bekend is dat het engagement in morele gesprekken kan bevorderen (Smillie et al., 2016). Een mogelijke oplossing zou geweest zijn om opleidingsniveau als globale voorspeller van intelligentie bij de demografische gegevens op te nemen. Op deze manier had er voor opleidingsniveau statistisch gecontroleerd kunnen worden. Ten derde is er in dit onderzoek geprobeerd om een fictieve online discussie zo realistisch mogelijk na te bootsen. Er zijn hierbij afwegingen gemaakt tussen het hooghouden van de ecologische validiteit en het limiteren van confounds. Zo was er bijvoorbeeld voor gekozen om geen spelfouten in de discussie toe te voegen, zodat deelnemers niet op die manier informatie over de betrouwbaarheid en geloofwaardigheid van de grandstander te weten zouden komen (Witchel et al., 2020). Terwijl onderzoek wel laat zien dat de betrouwbaarheid van een bron invloed kan hebben op de mate van engagement met die bron (Millet et al., 2024). Echter komen spellingfouten in een niet-formele online setting doorgaans vaak voor. Daardoor was de manipulatie wellicht niet representatief voor hoe online discussies er in werkelijkheid aan toe gaan. In toekomstig onderzoek kan er daarom voor gekozen worden om tekst

uit een echte online discussie met grandstanding uitingen te gebruiken. De grandstanding opmerking kan dan voor de controleconditie van het experiment herschreven worden naar een inhoudelijk vergelijkbaar argument, maar zonder de uitingen van moral grandstanding. Tot slot kan het onderwerp van de morele discussie als een beperking voor de generaliseerbaarheid van dit onderzoek worden gezien. Er is bewust gekozen voor een onderwerp waar de meningen nog niet sterk over verdeeld zouden zijn, zodat dit de effecten van moral grandstanding niet zouden overschaduwden. Het is echter aannemelijk dat dit juist de onderwerpen zijn waar mensen betrokken bij raken in online discussies. Zo is er bijvoorbeeld al van interesse bekend dat het engagement kan aanwakken (Smillie et al., 2016), dat het leren over morele overtredingen emotionele betrokkenheid kan oproepen (Salerno & Peter-Hagene, 2013) en dat juist dit de content is waarbij mensen geneigd zijn om het met anderen te delen (Brady et al., 2017). Dit onderzoek heeft aangetoond dat blootstelling aan moral grandstanding zo ontmoedigend werkt, dat het zelfs het positieve effect van morele sensitiviteit op engagement heeft laten verdwijnen. Hierdoor is de aanname dat moral grandstanding weinig effect zou hebben op sterk gevormde meningen dus waarschijnlijk niet gegrond. Het gebruik van een ander onderwerp, zoals abortuswetgeving, had wellicht voor een ander effect van moral grandstanding op engagement in morele discussies en voor een betere generaliseerbaarheid kunnen zorgen.

Suggesties voor Toekomstig Onderzoek

Toekomstig onderzoek zal zich moeten richten op het in kaart brengen van de effectiviteit van online morele discussies. Volgens Tosi en Warmke is het doel van online morele discussies namelijk om het morele denken en handelen in de samenleving te verbeteren (Tosi & Warmke, 2016). Echter lijkt niet alleen moral grandstanding dit doel te ondermijnen (Tosi & Warmke, 2016, 2020), maar bijvoorbeeld ook de opkomende *Cancel Culture* lijkt online discussies over moraliteit het zwijgen op te leggen, door individuen te boycotten die hun persoonlijke morele normen overtreden (Tukachinsky Forster & Spitz, 2025; Velasco, 2020). Longitudinaal onderzoek kan

worden ingezet om zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevens over korte- en langetermijneffecten van onder andere moral grandstanding in kaart te brengen en om ontwikkelingen in online morele discussies over langere tijd te bestuderen. Als blijkt dat online morele discussies niet bijdragen aan morele vooruitgang in de maatschappij, maar vooral een moestuin voor ‘heilige boontjes’ is geworden, kan overwogen worden om minder nadruk te leggen op het verbeteren van online gedrag in morele discussies. De focus van wetenschappelijk onderzoek kan zich dan beter richten op het ontwikkelen van effectieve interventies om gedrag op lokaal niveau positief te kunnen beïnvloeden.

De resultaten van dit onderzoek hebben twee belangrijke praktische implicaties. Ten eerste wijzen de bevindingen in dit onderzoek erop dat moral grandstanding negatieve gevolgen kan hebben voor zowel hoog als laag moreel sensitieve individuen. Het is daarom belangrijk om hier op een goede manier mee om te gaan. Tosi en Warmke (2020) adviseren daarom bijvoorbeeld om niet met een grandstander in discussie te gaan, om zo polarisatie en een negatieve sfeer te voorkomen. Ten tweede zou de overheid kunnen overwegen om budget vrij te maken voor lokale initiatieven om het morele handelen plaatselijk te verbeteren. Het verbeteren van het morele denken en handelen in de maatschappij kan zo op een meer directe manier worden aangemoedigd.

Conclusie

Op het internet worden er, naast het delen van luchtige plaatjes en video's, ook belangrijke thema's besproken, zoals moraliteit. De resultaten van dit onderzoek lijken daarbij in de richting te wijzen van de bestaande literatuur: moral grandstanding lijkt disengagement in online morele discussies aan te wakkeren en individuele verschillen in morele sensitiviteit lijken daartegen weinig bescherming te kunnen bieden. Dit kan het oorspronkelijke doel van online morele discussies ondermijnen en het verbeteren van de moraliteit in de samenleving in de weg staan (Tosi & Warmke, 2016). Hoewel het bespreken van morele kwesties in een digitale omgeving niet zonder risico's is, is het hoopgevend dat moraliteit nog steeds het onderwerp van de dag is.

Referenties

- Brabeck, M. M., Rogers, L. A., Sirin, S., Hendersen, J., Benvenuto, M., Weaver, M., et al. (2000). Increasing ethical sensitivity to racial and gender intolerance in schools: Development of the Racial Ethical Sensitivity Test. *Ethics and Behavior*, 10, 119–137.
- Brady, W. J., Wills, J. A., Jost, J. T., Tucker, J. A., & Van Bavel, J. J. (2017). Emotion shapes the diffusion of moralized content in social networks. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 114(28), 7313–7318. <https://doi.org/10.1073/pnas.1618923114>
- Butterfield, K. D., Trevino, L. K., & Weaver, G. R. (2000). Moral awareness in business organizations: Influence of issue-related and social context factors. *Human Relations*, 53, 981–1018.
- Crockett, M. J. (2017). Moral outrage in the digital age. *Nature Human Behaviour*, 1(11), 769–771. <https://doi.org/10.1038/s41562-017-0213-3>
- Duggan, M., & Smith, A. (2016, October 25). *The Political Environment on Social Media*. Pew Research Center: Internet, Science & Tech; Pew Research Center: Internet, Science & Tech. <https://www.pewresearch.org/internet/2016/10/25/the-political-environment-on-social-media/>
- Flowerree, A. K., & Satta, M. (2023). Moral grandstanding and the norms of moral discourse. *Journal of the American Philosophical Association*, 10(3), 483–502. <https://doi.org/10.1017/apa.2023.8>
- Gao, X. L., & Mao, J. P. (2024). Relationship between moral sensitivity and moral elevation in college students: The mediating role of moral identity. *Chinese Journal of Clinical Psychology*, 32(3), 676–679. <https://doi.org/10.16128/j.cnki.1005-3611.2024.03.034>
- Grubbs, J. B., Warmke, B., Tosi, J., & James, A. S. (2020). Moral grandstanding and political polarization: A multi-study consideration. *Journal of Research in Personality*, 88, 104009. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2020.104009>
- Hayes, A. F. (2013). Introduction to mediation, moderation, and conditional process analysis: A regression-based approach. New York: Guilford Press.

- Hobbes, T., & Martinich, A. P. (2002). *Leviathan*. Broadview Press.
- Hofmann, W., Wisneski, D. C., Brandt, M. J., & Skitka, L. J. (2014). *Replication data for: Morality in everyday life*. Harvard Dataverse. <https://doi.org/10.7910/DVN/26910>
- Jordan, J. (2007). Taking the first step toward a moral action: A review of moral sensitivity measurement across domains. *The Journal of Genetic Psychology*, 168(3), 323–359. <https://doi.org/10.3200/GNTP.168.3.323-360>
- Kant, I., Bennett, C., & Saunders, J. (2020). *Groundwork for the Metaphysics of Morals: A New Translation*. Oxford Univ Pr.
- Kruger, J., & Gilovich, T. (1999). "Naive cynicism" in everyday theories of responsibility assessment: On biased assumptions of bias. *Journal of Personality and Social Psychology*, 76(5), 743–753. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.76.5.743>
- Levy, N. (2020). Virtue signalling is virtuous. *Synthese*, 198. <https://doi.org/10.1007/s11229-020-02653-9>
- Loury, G. C. (1994). Self-censorship in public discourse: A theory of “political correctness” and related phenomena. *Rationality and Society*, 6(4), 428–461.
- Luo, Z., Lan, T., Wang, C., Zheng, N., Ma, X., Quan, Y., Zhou, J., Zeng, Z., Chen, L., & Chang, Y. (2023). Correlations between moral courage, moral sensitivity, and ethical decision-making by nurse interns: a cross-sectional study. *BMC Nursing*, 22(1). <https://doi.org/10.1186/s12912-023-01428-0>
- McSweeney, F. K., & Swindell, S. (1999). General-process theories of motivation revisited: The role of habituation. *Psychological Bulletin*, 125(4), 437–457. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.125.4.437>
- Millet, B., Tang, J., Seelig, M., Petit, J., & Sun, R. (2024). In Twitter we trust(ed): How perceptions of Twitter’s helpfulness influence news post credibility perceptions and news

engagement. *Computers in Human Behavior*, 155, 1–16.

<https://doi.org/10.1016/j.chb.2024.108185>

Munir, A., Malik, J. A., & Abbas, G. (2019). Development, validation, and psychometric evaluation of a comprehensive instrument measuring morality (CIMM). *TPM-Testing, Psychometrics, Methodology in Applied Psychology*, 26(1), 73–91.

Plato, & Larson, R. (1979). *Plato: The Republic*. HEIGHTS A H M.

Rest, J. R. (1984). The major components of morality. In W. Kurtines & J. Gewirtz (Eds.), *Morality, moral development, and moral behavior* (pp. 24–38). Wiley.

Rest, J. R. (1986). *Moral development: Advances in research and theory*. Praeger.

Rest, J., Narvaez, D., Bebeau, M. J., & Thoma, S. J. (1999). *Postconventional moral thinking: A neo-Kohlbergian approach*. Erlbaum.

Reynolds, S. J. (2006). Moral awareness and ethical predispositions: Investigating the role of individual differences in the recognition of moral issues. *Journal of Applied Psychology*, 91(1), 233–243. <https://doi.org/10.1037/0021-9010.91.1.233>

Sadler, T. D. (2004). Moral sensitivity and its contribution to the resolution of socio-scientific issues. *Journal of Moral Education*, 33(3), 339–358.
<https://doi.org/10.1080/0305724042000733101>

Salerno, J. M., & Peter-Hagene, L. C. (2013). The interactive effect of anger and disgust on moral outrage and judgments. *Psychological Science*, 24(10), 2069–2078.
<https://doi.org/10.1177/0956797613486988>

Savejnarong, T., Pornsukjantra, P., & Manley, H. (2022). The interpersonal consequences of prestige and dominance-based moral grandstanding. *Personality and Individual Differences*, 194, 111656. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2022.111656>

- Smillie, L. D., Varsavsky, V., Avery, R. E., & Perry, R. (2016). Trait Intellect Predicts Cognitive Engagement: Evidence from a Resource Allocation Perspective. *European Journal of Personality*, 30(3), 215–226. <https://doi.org/10.1002/per.2059>
- Sparks, J. R. (2015). A social cognitive explanation of situational and individual effects on moral sensitivity. *Journal of Applied Social Psychology*, 45(1), 45–54. <https://doi.org/10.1111/jasp.12274>
- Sunstein, C. R. (2002). The law of group polarization. *Journal of Political Philosophy*, 10(2), 175–195. <https://doi.org/10.1111/1467-9760.00148>
- Tosi, J., & Warmke, B. (2016). Moral Grandstanding. *Philosophy & Public Affairs*, 44(3), 197–217.
- Tosi, J., & Warmke, B. (2020). *Grandstanding: the use and abuse of moral talk*. Oxford University Press.
- Tukachinsky Forster, R., & Spitz, D. H. (2025). I love you, but I have got to cancel you: Psychological consequences of participation in cancel culture. *Psychology of Popular Media*. <https://doi.org/10.1037/ppm0000598>
- Velasco, J. C. (2020). You Are Cancelled: Virtual Collective Consciousness and the Emergence of Cancel Culture as Ideological Purging. *Rupkatha Journal on Interdisciplinary Studies in Humanities*, 12(5), 1–7. <https://doi.org/10.21659/rupkatha.v12n5.rioc1s21n2>
- Westra, E. (2021). Virtue signaling and moral progress. *Philosophy & Public Affairs*, 49(2), 156–178. <https://doi.org/10.1111/papa.12187>
- Witchel, H. J., Thompson, G. A., Jones, C. I., Westling, C. E. I., Romero, J., Nicotra, A., Maag, B., & Critchle, H. D. (2020). Spelling errors and shouting capitalization lead to additive penalties to trustworthiness of online health information: Randomized experiment with laypersons. *Journal of Medical Internet Research*, 22(6). <https://doi.org/10.2196/15171>

- Wu, X., Anderson, R. C., Nguyen-Jahiel, K., & Miller, B. (2013). Enhancing motivation and engagement through collaborative discussion. *Journal of Educational Psychology*, 105(3), 622–632.
<https://doi.org/10.1037/a0032792>
- Yehya, N. A. (2024, October 24). *Could a new medical approach fix faulty genes before birth?* News; UC Davis Health. <https://health.ucdavis.edu/news/headlines/could-a-new-medical-approach-fix-faulty-genes-before-birth/2024/10>
- Zerbe, W. J., & Paulhus, D. L. (1987). Socially Desirable Responding in Organizational Behavior: A Reconceptation. *Academy of Management Review*, 12(2), 250–264.
<https://doi.org/10.5465/amr.1987.4307820>
- Zhu, O. Y., Greene, D., & Dolnicar, S. (2024). Should the risk of social desirability bias in survey studies be assessed at the level of each pro-environmental behaviour? *Tourism Management*, 104, 1–6. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2024.104933>

Appendix A

Variabelen in het Onderzoeksproject

Afhankelijke Variabele	Moderatorvariabele
Disengagement	Morele sensitiviteit
Sterkte van politieke identiteit	Ideologisch extremisme
Sympathie voor de spreker	Agreeableness (meegaandheid/vriendelijkheid)
Waargenomen consensus	Overeenstemming met het onderwerp
Waargenomen geloofwaardigheid van de spreker	Overeenstemming met het onderwerp
Waarneming van moral grandstanding	Moreel cynisme

Appendix B

Morele Sensitiviteit Meetinstrument

Item

1. I take care how my daily routine affects other people
 2. I think we should take care of ethical aspects in daily human interactions
 3. I decide more attentively in matters of moral issues
 4. I also try to understand the point of view of people whose opinions are contrary to my opinion
 5. I am well aware of the moral aspects of issues faced in my society
 6. I follow moral principles in everyday matters
 7. I am well aware of the purpose of my actions
 8. I consider myself sensitive to moral issues
 9. I critically evaluate hurdles specifically in ethical matters
 10. When I take any action, I also take care of others' welfare
-

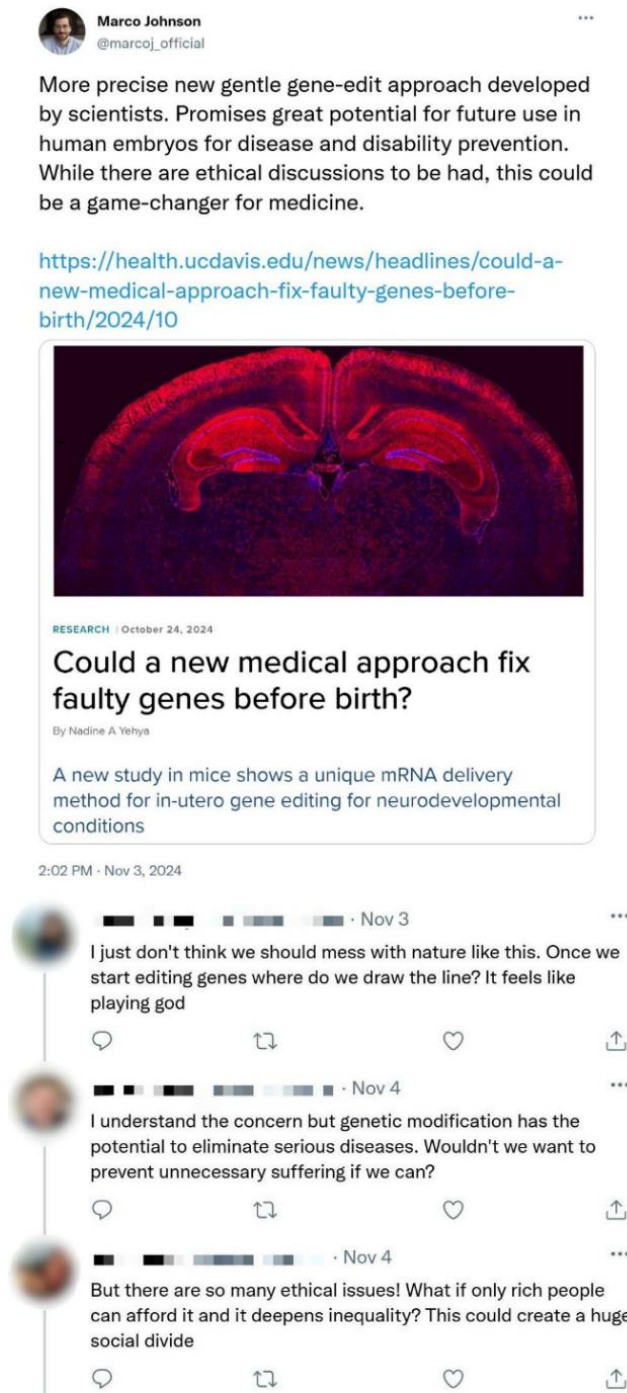
Noot. Items zijn afkomstig uit het Comprehensive Instrument Measuring Morality (Munir et al., 2019). In de originele vragenlijst luidde item 5: *"I am well aware of the moral aspects of issues faced in school"*. Om dit item beter aan te sluiten bij de doelgroep van dit onderzoek, is *'in school'* veranderd naar *'in my society'*.

Appendix C

Manipulatie van de Onafhankelijke Variabele

Figuur C1

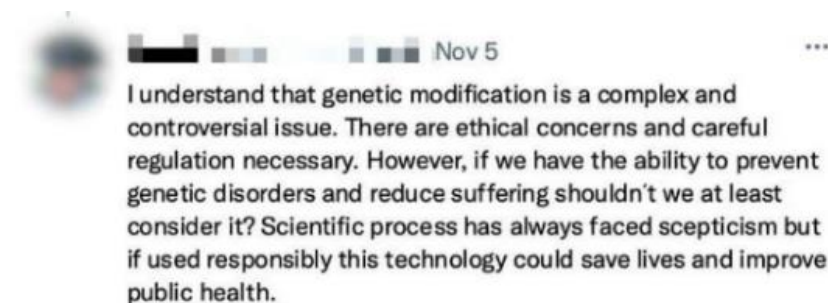
Eerste Deel van de Fictieve Discussie in de Manipulatie

Noot. Artikel en afbeelding afkomstig van Yehya (2024).

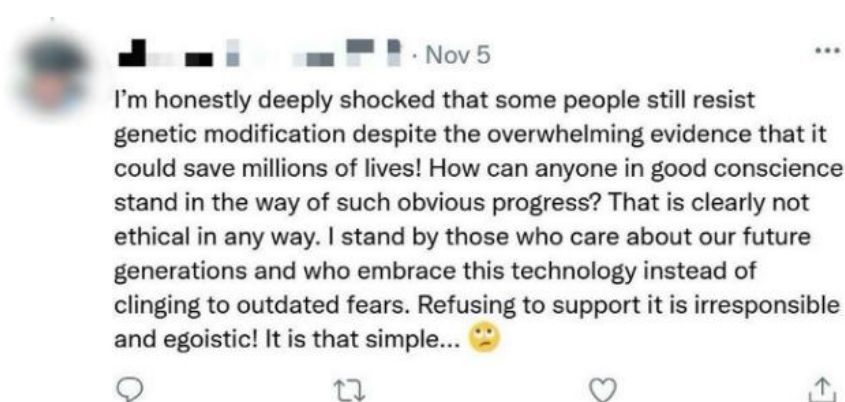
Figuur C2

Tweede Deel van de Fictieve Discussie in de Controleconditie

Figuur C3

Tweede deel van de Fictieve Discussie in de Moral Grandstanding-conditie

Tabel C1*Manifestaties van Moral Grandstanding in het Experiment*

Opmerking	Moral Grandstanding Manifestatie
"I'm honestly deeply shocked..."	Overdreven emotionele reactie
"...despite the overwhelming evidence..."	Vanzelfsprekendheid claimen
"...that it could save millions of lives!"	Ramping up
"How can anyone in good conscience stand in the way of such obvious progress?"	Vanzelfsprekendheid claimen
"I stand by those who care about our future generations..."	Piling on
"Refusing to support it is irresponsible and egoistic!"	Ramping up
"It is that simple"	Vanzelfsprekendheid claimen
	Overdreven emotionele reactie

Noot. De opmerkingen zijn afkomstig uit de fictieve online discussie over het genetisch manipuleren van menselijke embryo's, zoals te zien is in Figuur C3. In de tekst werd een *emoji* toegevoegd van een gezicht dat met zijn ogen rolt, om zo de emotie van de grandstander kracht bij te zetten.

Appendix D

Engagement Meetinstrument

Item
0. I wanted to share my frustration after reading certain parts of the discussion
1. I found the discussion on gene modification engaging
2. I found the discussion thought-provoking
3. I wanted to keep reading to see how the discussion would unfold
4. I thought about my own opinions on gene modification
5. I felt motivated to share my thoughts on gene modification after reading the discussion
6. I gained a better perspective on the topic after reading the discussion
7. I would be interested in learning more about gene modification in the future
8. I would enjoy discussing this topic further with others

Noot. Item 0 is niet meegenomen in de analyse.